

Uvodnik

Pred vami je nov Arheo, kakršnega še ni bilo in na katerega smo v uredništvu zelo ponosni. Prvo kar pade v oči je nekoliko spremenjena podoba, predvsem prvih strani. Te spremembe niso same sebi namen temveč so bile potrebne, ker je revija Arheo od letošnjega leta dalje uvrščena *med druge znanstvene revije s seznama agencije*. Definicija se ne zdi laskava, vendar v praksi pomeni, da Javna agencija za raziskovalno dejavnost republike Slovenije (ARRS) pri svojem ocenjevanju raziskovalcev upošteva tudi znanstvene članke, objavljene v reviji Arheo. Ob jubilejni 25-ti številki smo torej postali čisto prava znanstvena revija in upamo, da bomo tako pritegnili še več avtorjev.

Toda za številko, ki je pred vami, bi si komajda lahko želeli boljšega odziva. Kar trinajst samostojnih člankov, ki jih objavljamo, je namreč več kot v katerikoli številki doslej. Toda količina ni glavni razlog za navdušenje. Navdušeni smo predvsem nad kakovostjo!

Pa pojdemo po vrsti. Tudi v sedanjem uredništvu menimo, da je naša naloga predvsem objaviti čim več teoretskih in metodoloških člankov, podobno kot že vsaj dve desetletji. Zato te predstavljamo najprej.

Letošnji Arheo tako začenja Agni Prijatelj, ki skozi oči semantične arheologije piše o neolitskih pečatnikih jugovzhodne Evrope. Sledita prispevka, ki nam predstavljata vsaka svoj pogled na romanizacijo. Bernarda Županek se je poglobila v teorijo romanizacije in nam predstavlja zgodovinski razvoj koncepta romanizacije in uporabo le-tega v slovenski arheologiji. Julijana Visočnik nam predstavlja rezultate metodološko sveže analize epigrafskega gradiva agra antične Celeje, s katerimi nam ponuja drugačen vpogled v proces romanizacije.

Sledijo metodološko obarvani prispevki. Sam pišem o temi, s katero se prej ali slej sreča vsak arheolog: na kakšen način uporabiti podatke starih izkopavanj za moderno objavo.

Prispevek Braneta Mušiča o kvantitativni analizi rezultatov geofizikalnih arheoloških oziroma plitvih raziskav, katerega bralci ne bomo le arheologi. Metodološke prispevke zaključuje Matjaž Novšak, ki predstavlja pri nas povsem novo metodo uporabe jedrnih vrtin za oceno potenciala predvsem urbanih arheoloških najdišč.

Osrednja tema - osrednja, ker je pač na sredini revije - je pogled na posrednjeveške arheologije, torej vse različne

veje arheologije, ki preučujejo posrednjeveška obdobja. Nezavidljivo stanje teh v Sloveniji predstavljamo s štirimi različnimi pogledi: teoretski, pogled s stališča varovanja in hranjenja dediščine in vojaški ter raziskovalni pogled. Z ostalimi avtorji (Katarina Predovnik, Barbara Nadbath, Andrej Gaspari in Tomaž Nabergoj) smo želeli predvsem spodbosti slovenske arheologe, da si prenehamo zatiskati oči pred dejstvom, da smo povsem nepripravljeni na nalogo varovati arheološko dediščino obdobj po srednjem veku, kot nam nalaga novi zakon.

Sledijo prispevki, ki nadaljujejo razmeroma odmeven cikel iz prejšnje številke o komunikaciji arheologov z ostalimi arheologi in predvsem z nearheologi. Verena Perko nam predstavlja svoj pogled, ki ga je močno zaznamoval njen študij v tujini, na razvoj arheologije za javnost in njeno umeščenost v širše družbene tokove. Vasilka Dimitrovska, makedonska gostja te številke, nam kot dolgoletna avtorica arheološkega spletnika (ang. *web log*, *weblog*, *blog*) podaja svoje pozitivne izkušnje o možnostih, ki jih ponuja tovrstna komunikacija.

Zagotovo največji pretres v arheološki javnosti v letošnjem letu pomeni sprejetje novega zakona o varovanju kulturne dediščine. Nekatere izmed sprememb, ki jih prinaša, so že sprožile organizacijske spremembe, pričakujemo pa tudi kadrovske. V reviji Arheo skušamo predvsem spodbujati razpravo o nekaterih dilemah, ki se pojavljajo pri uvajanju zakona v prakso. To odraža vsebina tako prejšnje kot tudi pričujoče številke. Zato smo obudili staro navado in objavljamo zapis okrogle mize *O varovanju arheološke dediščine*, ki ga je na letošnjem rednem srečanju organiziralo Slovensko arheološko društvo.

Nismo pa pozabili na poslanstvo naše revije, katere polno ime je še vedno *Arheo. Glasilo slovenskega arheološkega društva*. Zato objavljamo poročilo predsednice društva Irene Lazar o delu v letu 2007 ter predstavljamo seznam nagrajencev društva v desetletju med letoma 1998 in 2007. Skozi besede Irene Sivec se poslavljamo od dolgoletne kustosinje Mestnega muzeja Ljubljana in ene najboljših poznavalk antične Emone, Ljudmile Plesničar-Gec.

Benjamin Štular